

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobců: a) **Z. B.**, a b) **V. J.**, oba zastoupeni advokátkou JUDr. Kristýnou Oberfalceroovou, DEA DESS, sídlem Na Bělidle 64/3, Praha 5, proti žalovaným: 1) **Krajský úřad Středočeského kraje**, sídlem Zborovská 81/11, Praha 5, 2) **Česká inspekce životního prostředí**, sídlem Na Břehu 267/1a, Praha 9, a 3) **Městský úřad Kralupy nad Vltavou**, sídlem Palackého nám. 1, Kralupy nad Vltavou, zastoupen advokátem JUDr. Zdeňkem Horáčkem, Ph.D., sídlem Kaizlovy sady 434/13, Praha 8, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) **Česká republika – Ministerstvo financí**, sídlem Letenská 525/15, Praha 1, II) **M. B. L.**, zastoupena advokátem Mgr. Filipem Kisić Svobodou, sídlem Dušní 8/1, Praha 1, a III) **RUMPOLD s.r.o.**, IČO: 614 59 364, sídlem Jaselská 585, Týn nad Vltavou, zastoupena advokátkou JUDr. Irenou Vikovou, sídlem Svatovítská 361/4, Praha 6, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasačních stížnostech žalovaných 1) a 2) proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 4. 2. 2025, č. j. 37 A 32/2024 - 249,

t a k t o :

Kasačním stížnostem **se nepřiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci se před krajským soudem domáhali vůči žalovaným ochrany před nezákonným zásahem spočívajícím v nezahájení řízení o uložení opatření k nápravě závadného stavu dle § 42 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále jen „vodní zákon“). Pochybeními při sanaci skládky sudů se styreny měla podle nich vzniknout havárie ve smyslu § 40 vodního zákona. V důsledku úniku škodlivých látek ze skládky se tak měla v jejich studnách zvyšovat kontaminace vody. Krajský soud žalobě napadeným rozsudkem vyhověl, shledal nezákonný zásah a přikázal žalovaným 1) a 2) do 30 dnů od právní moci rozsudku zahájit výše uvedené řízení, přičemž zahájením řízení jedním ze správních orgánů zanikne uložená povinnost druhého správního orgánu. Ve vztahu k žalovanému 3) žalobu zamítl.

II. Obsah návrhů na přiznání odkladného účinku a vyjádření

[2] Žalovaní 1) a 2) (dále jen „stěžovatelé“) napadli rozsudek krajského soudu kasační stížností. Současně navrhli, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasačním stížnostem odkladný účinek. Stěžovatel 1) uvedl, že po výkyvu ukazatelů znečištění mezi roky 2020 a 2023 z důvodu obnažení skládky došlo k návratu znečištění na původní úroveň, a tudíž netrvaly následky havárie, které by bylo možné odstraňovat. Ochrana životního prostředí bude zajištěna jiným aktuálně probíhajícím řízením, jehož výsledkem má být dočasné zakrytí skládky. V důsledku výkonu napadeného rozsudku tudíž hrozí, že budou souběžně probíhat dvě správní řízení s jiným subjektem (řízení o odstraňování staré ekologické zátěže a nově nařízené řízení o uložení opatření k nápravě). Nadto nesouhlasí s krajským soudem v tom, že trvalé znečištění je následkem havárie.

[3] Stěžovatelka 2) zdůraznila, že nejsou splněny zákonné podmínky pro vedení výše uvedeného správního řízení. Zahájení řízení a následné vydání rozhodnutí by tedy bylo v rozporu se zásadou legality a mohla by vést až k újmě stěžovatelky v podobě povinnosti náhrady škody způsobené vydáním nezákonného rozhodnutí. Nezahájením řízení nevznikne újma na subjektivních právech žalobců a nebude ani ohrožen důležitý veřejný zájem. Pokud kasační soud nepřizná kasační stížnosti odkladný účinek, následný věcný přezkum pozbude smyslu. Do okamžiku vydání rozsudku totiž bude řízení nejen zahájeno, ale zřejmě i pravomocně skončeno. Rozhodování o zákonnosti napadeného rozsudku by se tak stalo pouhou „akademickou debatou“ bez reálného dopadu do rozhodovací činnosti stěžovatele.

[4] Žalobci s přiznáním odkladného účinku nesouhlasí. Podle nich stěžovatel 1) žádnou konkrétní újmu netvrdil a nedoložil, jeho tvrzení jsou vágní. Vydání případně nezákonného rozhodnutí nelze považovat za bezprostřední ohrožení důležitého veřejného zájmu a nemůže ani správním orgánům způsobit nepoměrně větší újmu, což opakovaně uvádí také Nejvyšší správní soud ve své judikatuře. Přiznáním odkladného účinku z důvodu hypotetické povinnosti nahradit škodu by došlo k faktickému odepření možnosti domáhat se ochrany svých práv v zákonem předvídaném správním řízení. Důvodem pro přiznání odkladného účinku není ani souběh dvou obdobných řízení. Nejde totiž o obsahově stejná řízení a krajský soud stěžovatelům nepřikazuje, jak mají ve správním řízení rozhodnout. Kasační soud by měl podle žalobců návrhy na přiznání odkladného účinku zamítnout.

[5] Osoba zúčastněná na řízení I) ve svém vyjádření navrhla, aby Nejvyšší správní soud vyhověl žádosti stěžovatelky 2) na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[6] Podle osoby zúčastněné na řízení II) nejsou splněny podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Stěžovatelé neprokázali žádnou újmu, která by jim mohla vzniknout. Jediná „újma“ by spočívala v tom, že by zajistili „vyčištění“ životního prostředí v lokalitě. Proti tvrzením v návrhu stěžovatelky 2) stojí také skutečnost, že stěžovatelka již 2. 4. 2025 řízení zahájila.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), kasační stížnost nemá odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s., přiměřeně aplikovatelného na řízení o kasační stížnosti, se odkladný účinek přizná, *jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

[8] Nejvyšší správní soud po zhodnocení důvodů uváděných stěžovateli dospěl k závěru, že v tomto případě nejsou podmínky pro přiznání odkladného účinku naplněny.

[9] Odkladný účinek je zpravidla přiznáván na návrh osoby, která se domáhá ochrany svých veřejných subjektivních práv v postavení žalobce proti správnímu orgánu v postavení žalovaného. Žalovaný žádná subjektivní práva nemá. Tím spíše nemůže mít práva, jež by mohla být výkonem napadeného rozsudku či jeho jinými následky ohrožena. Jeho úkolem je v soudním řízení hájit zákonnost svého postupu. Otázka zákonnosti však není důvodem pro přiznání odkladného účinku. To sice neznamená, že odkladný účinek kasační stížnosti nemůže být žalovanému přiznán za žádných okolností. Půjde však o případy výjimečné, kdy odložení účinků rozhodnutí krajského soudu bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat právě onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinku vznikne jiným osobám a jež nebude v rozporu s jiným veřejným zájmem. Žalovaný musí stejně jako žalobce újmu tvrdit a osvědčit, tj. vysvětlit, v čem tato újma a její intenzita spočívá (usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 - 58, č. 3270/2015 Sb. NSS, body 20 až 36).

[10] Nejvyšší správní soud přiznává odkladný účinek kasační stížnosti žalovaného v případě různých nezvratných stavů – např. nařízení výmazu identifikačních údajů žalobce (usnesení NSS ze dne 29. 6. 2022, č. j. 5 As 163/2022 - 44), uložení povinnosti poskytnout informace (usnesení NSS ze dne 31. 8. 2022, č. j. 2 As 196/2022 - 23) – či v daňových věcech ve spojení s insolventami (usnesení NSS ze dne 21. 12. 2023, č. j. 2 Afs 328/2023 - 26; či ze dne 19. 6. 2023, č. j. 2 Afs 256/2022 - 39).

[11] Na druhou stranu kasační soud dovodil, že „*ohrožení procesně hladkého průběhu řízení neznamená nepoměrně větší újmu, neboť obtížně řešitelná procesní situace není bezprostředním ohrožením důležitého veřejného zájmu*“ (usnesení NSS ze dne 7. 5. 2021, č. j. 2 Afs 76/2021 - 45, bod 11). Stejně tak soud již například uzavřel, že „*pouhá hrozba vydání nicotného rozhodnutí v důsledku respektování závazného právního názoru vysloveného městským soudem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatele nepostačuje*“ (usnesení NSS ze dne 10. 4. 2019, č. j. 8 Afs 91/2019 - 29, bod 7).

[12] V důsledku napadeného rozsudku k žádnému nezvratnému stavu nedojde. Jediným přímým dopadem bude zahájení řízení dle § 42 odst. 1 vodního zákona. Krajský soud stěžovatelům nepřikázal, jak konkrétně mají v řízení postupovat, případně jaká opatření k nápravě mají přijmout, a proto jejich argumentace tím, co musí v řízení vykonat, je nyní nepřipadná. Pokud by výsledkem řízení přesto bylo nezákonné rozhodnutí, nic by nebránilo jeho následnému zrušení. Stěžovatel neprokázal, že by měla újma spočívající

v případné povinnosti státu k náhradě škody z důvodu nezákonného rozhodnutí být bezprostředním ohrožením důležitého veřejného zájmu.

[13] Měla-li by újma spočívat pouze v tom, že správní orgán v postavení stěžovatele odmítá postupovat podle závazného právního názoru krajského soudu, jelikož s ním nesouhlasí, musel by být odkladný účinek přiznáván v podstatě ve všech případech, kdy žalovaný správní orgán napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. To by ale zcela popřelo smysl a účel právní úpravy, která stojí na premise, že odkladný účinek má být přiznán pouze ve výjimečných případech. Zároveň by to popřelo i povahu kasační stížnosti jako mimořádného opravného prostředku.

[14] Existence dvou věcně souvisejících řízení s obdobným účelem, avšak jiným předmětem řízení (sanace dlouhodobé ekologické zátěže a řešení aktuální havárie), sice může představovat obtížnou procesní situaci, rozhodně ale nejde o bezprostřední ohrožení důležitého veřejného zájmu.

[15] Lze uzavřít, že tvrzené hrozby nenaplnují podmínku ochrany důležitého veřejného zájmu. Stěžovatelé tedy neosvědčili újmu, pro kterou by bylo nezbytné přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

[16] Konečně ani tvrzení stěžovatelů o navrácení úrovně znečištění na původní úroveň a námitky týkající se nesprávné právní kvalifikace situace jako havárie nejsou s to naplnit důvod pro přiznání odkladného účinku. Jde o námitky směřující proti věcnému (meritornímu) posouzení žaloby krajským soudem, které mohou být předmětem hodnocení ze strany kasačního soudu až při rozhodování o věci samé.

[17] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznal (§ 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s.). Tím však nikterak nepředjímá budoucí rozhodnutí o věci samé.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2025

Ivo Pospíšil
předseda senátu